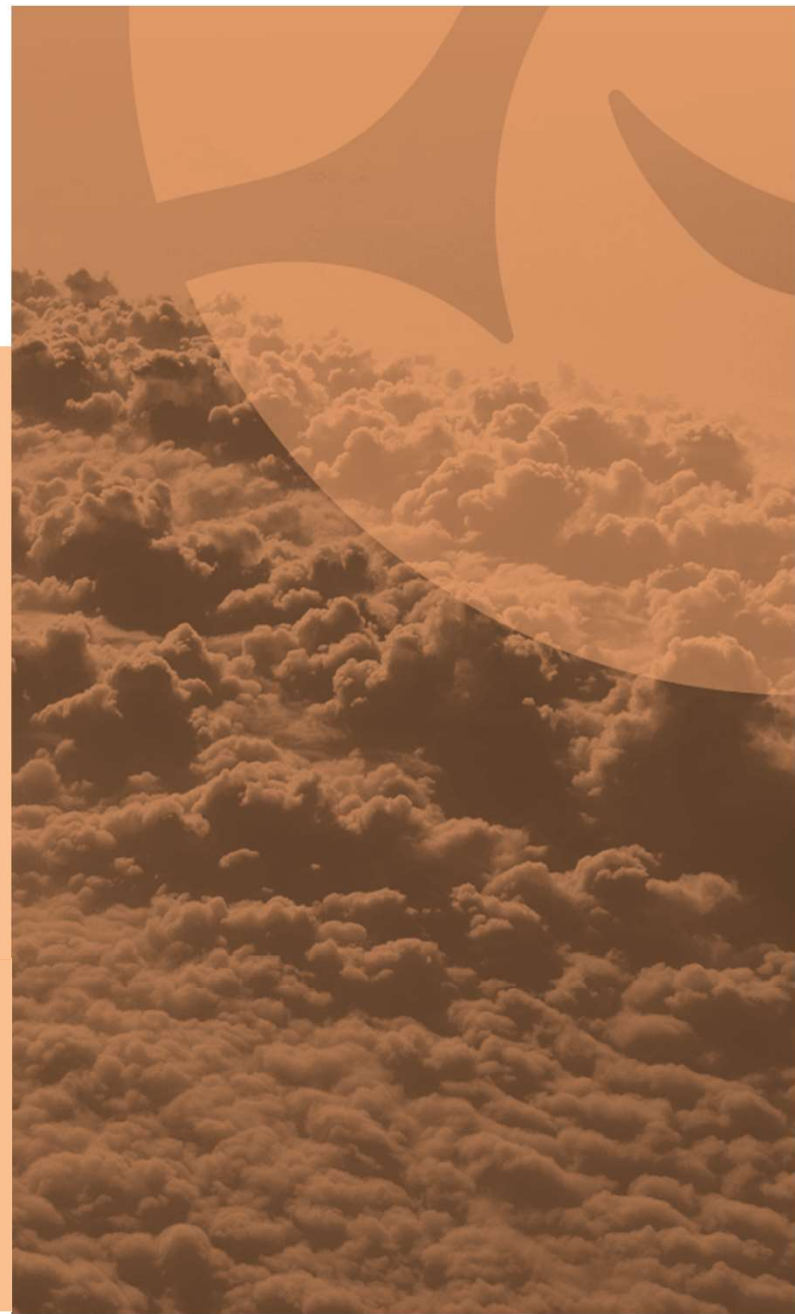

**Lääneranna valla tuuleparkide
eriplaneeringu ümarlaud
tuuleenergia arendajatega**

06.01.2022

Arutelust

Fookus: võimalused käimasolevas eriplaneeringus osalemiseks

1. Osalejate lühitutvustus
2. Tuuleenergeetika arendajate sõnavõttud - oma plaanide lühitutvustus
3. KOV EP senise protsessi ja metoodika ülevaade
4. Arutelu

Ümarlaual osalejad*

Lääneranna vald

- arendusjuht Margus Källe
- vallavolikogu esimees Armand Reinmaa
- vallavanem Ene Täht

Planeerija – Hendrikson&Ko

- projektikoordinaator Hedi Konrad
- planeerija Pille Metspalu
- juhtekspert Jaak Järvekülg
- protokollija Merilin Paalo

Arendajad

- Evecon OÜ
- Laanenurga Tuuliku OÜ
- RMK
- Metsamaahalduse AS
- Irbeni OÜ
- Sunly OÜ
- Renewables OÜ

Kohaliku omavalitsuse roll planeerimisel

Põhiseaduse § 154 lg 1 sätestab, et **kõiki kohaliku elu küsimusi otsustavad ja korraldavad kohalikud omavalitsused, kes tegutsevad seaduste alusel iseseisvalt**. Sellest sättest tuleneva kohaliku omavalitsuse enesekorraldusõiguse põhisisuks on kohaliku omavalitsuse otsustus- ja valikudiskretsioon kohaliku elu küsimuste lahendamisel (vt RKPJKo 16.01.2007 nr 3-4-1-9-06, p 22).

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (KOKS) § 6 lg 1 järgi on omavalitsusüksuse ülesandeks korraldada vallas või linnas ruumilist planeerimist, kui see ülesanne ei ole seadusega antud kellegi teise täita. Riigikohtu halduskolleegium on selgitanud, et **planeerimisautonoomia on kohaliku omavalitsuse üksuse õigus otsustada, kas ja millisel viisil lahendada ruumilise planeerimise küsimusi oma territooriumil ning kuulub enesekorraldusõiguse kaitsealasse** (vt RKHko 5-18-4/10, p 49).

PlanS § 95 lg 6 kohaselt on kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamise **korraldaja on kohaliku omavalitsuse üksus**. PlanS § 109 lg 2 kohaselt **kinnitab kohaliku omavalitsuse volikogu asukoha eelvaliku otsuse vastuvõtmisega**, et valitud asukoht on kõige sobivam kohaliku omavalitsuse eriplaneeringuga kavandatava ehitise püstitamiseks ning et **ehitise asukoht, püstitamise üldised tingimused, asukoha eelvaliku tegemine, asukoha eelvaliku otsus ja keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruanne vastavad õigusaktidele ning keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruande väljatöötamise kavatsuses sisalduv teave on piisav erinevate kaalutud asukohtade vahel valiku tegemiseks**.

Planeeringust

Lääneranna Vallavolikogu 14.05.2020 otsusega nr 197 algatati Lääneranna vallas elektrienergia tootmiseks rajatavatele tuuleparkidele sobivate arendusalade leidmiseks, tuulepargi ja selle toimimiseks vajaliku taristu kavandamiseks kohaliku omavalitsuse eriplaneering ning planeeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine.

Algamise otsusest: “Algatada Lääneranna vallas elektrienergia tootmiseks rajatavatele tuuleparkidele sobivate arendusalade leidmiseks, tuulepargi ja selle toimimiseks vajaliku taristu kavandamiseks kohaliku omavalitsuse eriplaneering ning planeeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine. Algamisel teadaolev planeeringuala on kogu Lääneranna valla territoorium suurusega 1362,67 km².”

Seisukoht:

Liikuda üheskoos edasi eriplaneeringu esimese etapi lõpuni – st leida sobivad arendusalad. Detailsete lahenduste koostamine otsustatakse vastavalt eriplaneeringu esimese etapi tulemusel leitud sobivatele arendusaladele projektikaupa. Sealhulgas võib detailseid lahendusi ollas rohkem kui kaks.

KOV kaalub ka Volikogu otsuse sõnastuse täpsustamist.

Eriplaneeringu koostamisest ja selle eesmärgi kujunemine

Planeerimisseaduse seletuskirjast: *“Lähteseisukohad on planeerimismenetluses koostatav dokument, kus planeeringu koostamise korraldaja määratleb planeeringu koostamise **üldise** eesmärgi, planeeringuala asukoha ja muud planeeringu koostamise korraldaja hinnangul olulised asjaolud, mida tuleb planeeringu koostamisel arvestada. Lähteseisukohtade mõistet kasutatakse planeerimismenetluse varajases etapis, kus planeeringu koostamise korraldaja **hakkab alles välja selgitama** planeeringu koostamise jaoks olulisi küsimusi.”*

Seega on lubatav planeeringu koostamise käigus kujundada planeeringu koostamiseks olulisi küsimusi, sh kui suur tuulepark, mitu tuuleparki, millistel tingimustel ja kuhu jne.

Planeeringust

Hetkel on planeeringu koostajale püstitatud eesmärk on leida ca 10 kaasaegse tuulikuga tuulepargi arenduseks sobivad alad ehk 250 ha suurused alad. Leitud alade hulgast valib vallavolikogu välja **tuulepargi arenduseks sobivad alad**, millele kavandatakse detailse planeeringulahenduse koostamise etapis tuulepargi paigutus, tuulikute arv ja gabariidid koos detailse mõjuhindamisega.

Seisukoht:

KOV soov on liikuda planeeringuga edasi samade kriteeriumite alusel – otsitakse alasid 250 ha suurustele tuuleparkidele. Muude kriteeriumitega tuuleparkide puhul kaalutakse piiratud territooriumil käesolevast planeeringust eraldiseisva eriplaneeringumenetluse alustamist.

Huvitatud isikud ja kaasamine

Eriplaneeringu koostamise protsessi huvitatud isikuna kaasamine ei anna arendajale olulisi eeliseid, kuna eriplaneeringu esimeses etapis leitakse üldise, juba kokku lepitud metoodika alusel sobivad alad, kuhu võib hakata koostama detailset planeeringulahendust. Tuulikupositsioone tuleks eriplaneeringu loogika järgi paigutada vastavalt kohalikele oludele (nt kaugus lähimast elamust) ja tehnilistele tingimustele (max karakteristikud selguvad eriplaneeringu esimeses etapis). Positsioonide paigutamisel VÕIB aga ei pea lähtuma konkreetse huvitatud isiku soovidest.

Seisukoht:

KOV soov on liikuda planeeringu eelvaliku etapiga edasi samas koosseisus ja sama metoodika alusel, teised arendajad hoitakse planeeringumenetlusega kursis ja korraldatakse vajadusel ümarlaudu. Teises etapis jäetakse võimalus laiendada huvitatud isikute ringi. Detailse lahenduse koostamiseks oodatakse arendajatepoolset initsiatiivi pärast esimese etapi lõppu, sh samale alale konkureerivate projektide puhul oodatakse eelnevalt omavahel sõlmitud kokkuleppeid tuulikupositsioonide osas.

Kokkuvõtteks

- On KOV autonoomia küsimus, kuidas ta oma ruumi planeerib ja millist lahendust ökonoomseks/sobilikuks peab, sh tuleb siiski arvestada ka ökoloogiliste kriteeriumitega.
- **PlanS ei reguleeri mitu sobivat asukohta peab asukoha eelvaliku menetluses leidma.** Kui KOV EP asukoha eelvalikus leitakse tuuleparkidele mitu sobilikku asukohta, siis on võimalik koostada detailne lahendus nii mitmes asukohas, kui esineb reaalne arendushuvi (planeeringut asutakse ellu viima 5 aasta jooksul KOV EP kehtestamisest).
- Detailse lahenduse koostamine mitmes asukohas eeldab seda, et KOV volikogu on asukoha või asukohtade eelvaliku otsuse vastu võtnud (PlanS § 109 lg 2 ja PlanS § 11 lg 1).
- KOV EP on võimalik kehtestada ka osade kaupa.
- Uusi taotluseid tuleb menetleda igakordselt uuesti, kuid tuleb hinnata KOV enda soovide järgi, kas on alust (PlanS tavalistel alustel) keelduda planeeringumenetluse algatamisest või mitte.

Eriplaneeringu olemus

Kohaliku omavalitsuse eriplaneering on üldplaneeringut ja detailplaneeringut ühes menetluses ühendav planeering, mille ülesandeks on olulise ruumilise mõjuga ehitise planeerimine, kui sellise ehitise asukoht ei ole üldplaneeringus määratud.

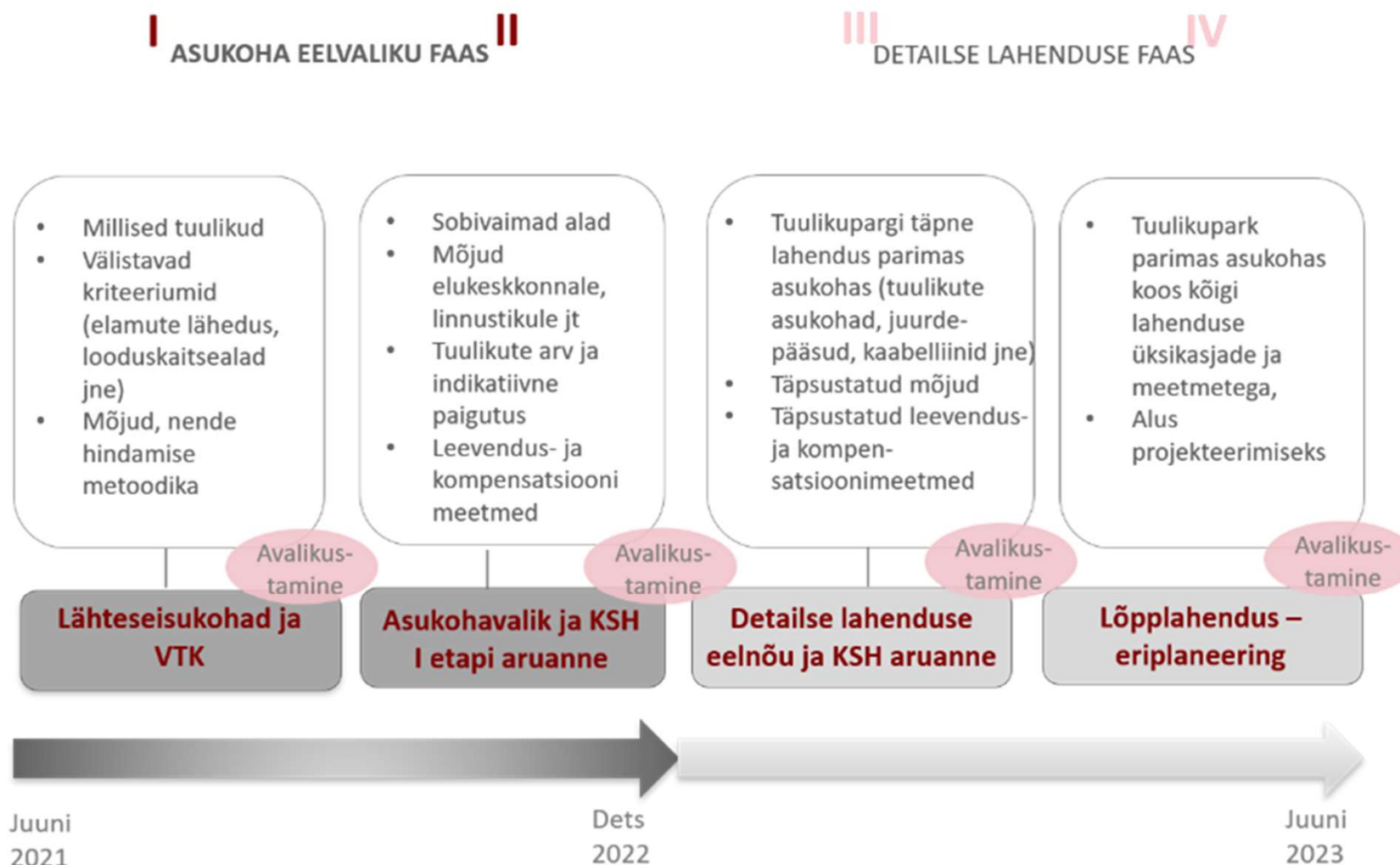
Tuulepark on olulise ruumilise mõjuga ehtis:

- Planeering koosneb kahest etapist: asukohavalik + detailne lahendus
- Mõlemas etapis viiakse läbi keskkonnamõjude strateegiline hindamine (KSH)

NB Eriplaneering ei ole teemaplaneering!

Eriplaneeringu skeem

KOV eriplaneering Lääneranna vallas

Lähteseisukohtade ja väljatöötamis- kavatsuse koostamisest

LS ja VTK sisaldavad seadustes nõutud infot:

- planeeringu ja mõjude hindamise olemuse inimkesket kirjeldust
- kaasnevate mõjude ja mõju hindamise metoodika kirjeldust
- aja- ja kaasamiskava
- protsessi osapoolte kontakte
- kavandatavate tuulikute parameetreid, maksimaalsed võimalikku arvu ja ilmselt ka miinimumarvu (või lihtsalt vahemikku)
- keskkonnaülevaadet, sh loodusväärtuste kirjeldusi
- planeeringu detailse osa täpsustatud ülesandeid ja tingimusi

NB! LS ja VTK-s ei määrata tuulikute positsioone, juurdepääsuteid vaid esialgne info erinevate arendusalade jms kohta

Arendusalade valikupõhimõtted

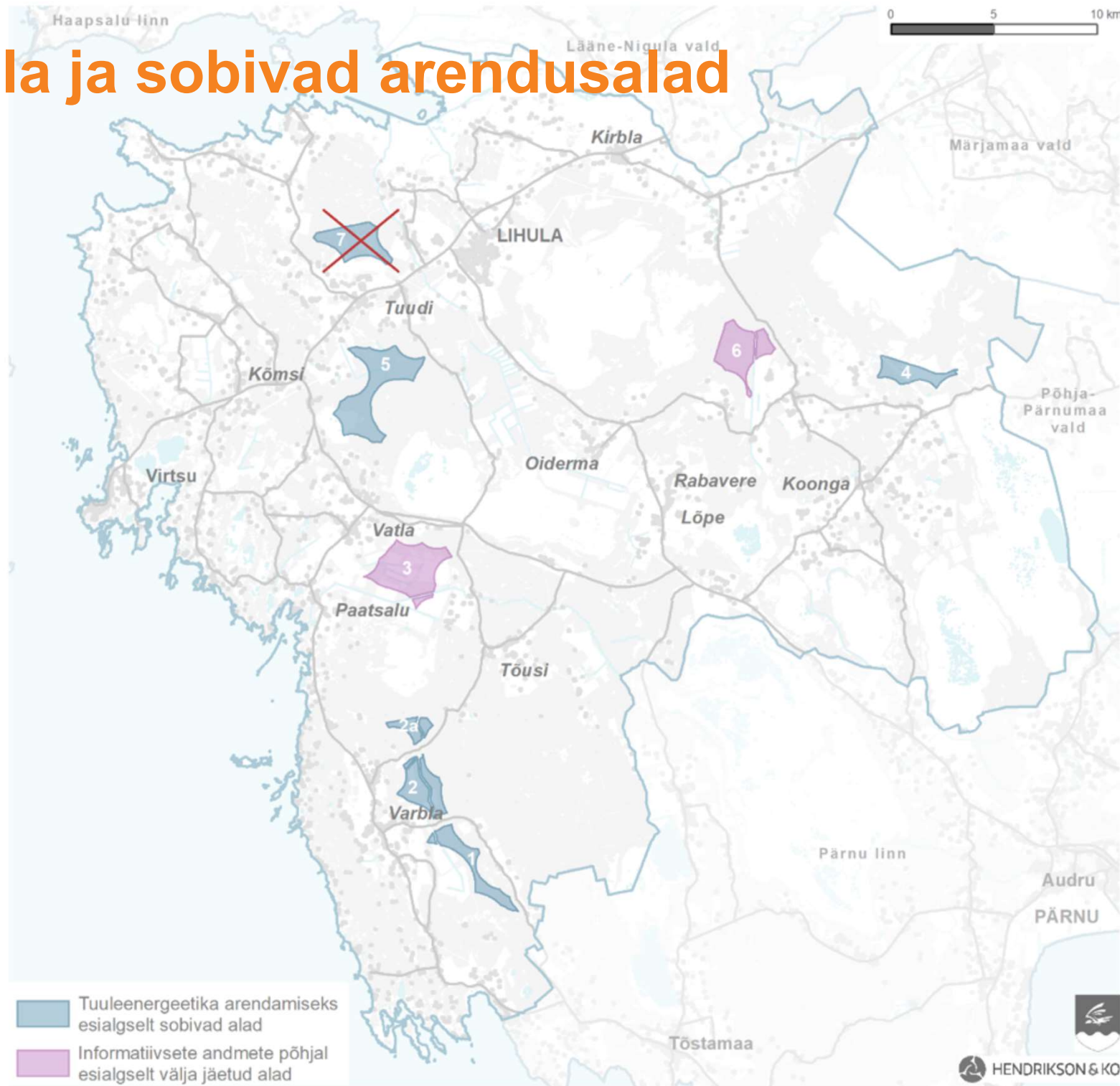
Planeeringuala suuruse tõttu (s.o kogu valla territoorium) tehti esialgne analüüs välistamismeetodil tuulepargi rajamiseks sobivate asukohtade määramiseks juba lähteseisukohtade ja väljatöötamiskavatsuse koostamisel, mida täiendatakse jooksvalt planeeringu ja KSH aruande koostamisel.

Valikukriteeriumite puhul on kasutatud nii seadusest tulenevaid piiranguid kui ka soovituslikke puhvreid, et tagada sujuv planeeringumenetlus ning vältida võimalikke vastuolusid seoses keskkondlike või sotsiaalsete tingimustega.

Kaardianalüüs arendusalade leidmiseks

Välistavad kriteeriumid	Muu
1000 m puhver elu- ja ühiskondlikest hoonetest 2000 m puhver Lihula ja Virtsu tiheasustusaladest - Kaitsealused loodusobjektid 1000 m puhver kaitstavatest objektidest, mille kaitse-eesmärkides on linnu- või nahkhiireliike 1000 m puhver Natura 2000 linnualadest 2000 m puhver kotkaste ja must-toonekure püsielupaikadest 600 m puhver kanakulli (LK II) leiukohtadest 500 m puhver teadaolevatest RMK puhkealadest 500 m puhver kalmistutest - Riigikaitseliste objektide piiranguvöönd 300 m puhver riigimaanteedest 300 m puhver 110–330 kV ja 40 m puhver <110 kV elektriliinidest - Veekogud koos ehituskeeluvööndiga	- Roheline võrgustik - Katastripiirid - Tuulikute müra, arvestades isojooni 40+ dB Keskkonnakaitselikud soovituslikud piirangud - Projekteeritavad kaitsealad - Kultuurimälestised (punkti ja alana ning koos piiranguvöönditena) - Kassikaku pindalalised leiukohad koos 600 m puhvriga - Metskanaliste leiukohad/elupaigad koos 600 m puhvriga - Väärtuslikud maastikud maakonnaplaneeringutest - Maardlad - Tuulikute arendusalad ja arenduspiirkonnad Pärnu- ja Läänemaa maakonnaplaneeringutest - Kõrgepingeliinid - Alajaamad

Planeeringuala ja sobivad arendusalad

Arendusalast nr 7 loobumine

- Arvestades varasemaid planeeringuprotsesse (nt Saare, Hiiu, Lääne ja Pärnu maakondade tuuleenergeetika teemaplaneeringuid), vaadeldi täpsemalt Matsalu ümbruse sobivust tuuleenergeetika arendamiseks.
- Kuigi välistav analüüs ülal kirjeldatud tegurite põhjal jättis võimaluse kaaluda edasi ala nr 7, otsustati ala edasisest käsitlemisest loobuda.
- Ala nr 7 kõrvale jätmise põhjuseks on eeldatav oluline negatiivne mõju linnustikule.
- Nelja maakonna tuuleenergeetika teemaplaneeringu käigus kogutud linnustiku andmete (Joonis 2.7) järgi kattub ala nr 7 nii väikeluikede, hanede, sookurgede ning osaliselt ka laglede rändekogumite piirkondadega.
- Nende teadmiste ajakohasuse kontrollimiseks telliti OÜ'lt Xenus eelhindang (H. Pehlak 2021), mille tulemusel kasutavad kasutavad Matsalu lahte ümbritsevaid avamaastikke endiselt mitme liikide rändekogumid toitumiseks ja ööbimiseks.

Edasine plaan

Algatamine	mai 2020
Planeeringu lähtedokumendi koostamine	juuni-august 2021
Planeeringu lähtedokumendi avalikustamine ja arutelud	september-jaanuar 2022
Planeeringu lähtedokumendid valmis	veebruar 2022
Asukohavaliku otsuse eelnõu ja KSH koostamine, sh kooskõlastamine	märts-august2022
Asukohavaliku otsuse eelnõu ja KSH avalikustamine	september-november 2022
Asukoha eelvaliku otsus	detsember 2022